

■ διαχρονικά

Το καντήλι

Ένα ταπεινό καντήλι αναμμένο, εκφραστικότερο ζωγραφικό έργο του Γιώργου Μανουσάκη, από την έκδοση «Νεοελληνική Τέχνη», 1973, της Τράπεζας Πιστεως, κοσμεί το εξώφυλλο του τελευταίου βιβλίου του Νίκου Ι. Μέρτζου «Οδός Ελλήνων» (Εκδόσεις «Μίλτος»).

Η παρασημαντική του σχεδίου προσκαλεί σε πνευματική περισυλλογή. Ο συνδυασμός του καντηλιού με την Πίστιν (όχι μόνο την τραπεζική) γίνεται δείκτης κατευθύνσεως προς τη στενή και δυσανάβατη οδό (που είναι ταυτόχρονα οδός μαρτυρίου και κλέους), στην οποία επορεύθη στο παρελθόν και «πορεύει σήμερα» ο Ελληνισμός: Είναι η οδός των Ελλήνων. Όχι οδός παρακμής και θανάτου, όπως διδάσκει ο ρεαλισμός της ηττοπάθειας, αλλά οδός δικαίωσης, καθώς διδάσκει από το παρελθόν και αναγγέλλει για το μέλλον η Ιστορία.

Λεπτομέρεια: Στην ταπετσαρία του βιβλίου εικονίζεται σκηνή από την Ευλογηφία «Αγρότες της Μεσσηνίας» του Α. Τάσσου (1960, έκδοση Τράπεζα Πιστεως: Νεοελληνική Τέχνη). Κατά την αίσθηση της στήλης, κι αυτή η επιλογή δεν είναι τυχαία. Οι «αγρότες» του Τάσσου βρίσκο-

νται εν πορεία. Είναι λαός και πορεύεται με αδάμαστη θέληση (πρόκριση θυσίας και πρόκριμα νίκης) στην Οδό των Ελλήνων.

Το περιεχόμενο του βιβλίου είναι ένα έπος του Μεγάλου Ελληνισμού με κεφάλαια αφιερωμένα στην καθ' ημάς Ανατολή, στον Ρήγα, στην Κόκκινη Μπλιά, στους τραγικούς εμφύλιους των Ελλήνων, στον Μακρυγιάννη, στην αλλόφωνη Ρωμιοσύνη (τους Αρειμάνιους Βλάχους μας και την περιδοξη Αρβανιτιά μας), στους Εένους μετανάστες, στη Μικρασιατική τραγωδία, στον Οικουμενικό Αλέξανδρο, στη Μακεδονία και Θράκη και τη γεωστρατηγική τους, στον Καραμανλή και το Στέμμα και, εν τέλει, στον «Τρελό του Χωριού».

«**Τρελός του Χωριού**» είναι ο ίδιος ο συγγραφέας, πρωταγωνιστής στο έπος της ανόρθωσης του Νυμφαίου σε πανελλήνια και ευρωπαϊκή περιωπή. Εν συνόψει: Γλαφυρή αφήγηση ατομικού και βαρυσήμαντη μαρτυρία εθνικού βίου.

«Των προαναφερθέντων διατάξεων** ήταν η ορθή απόδοση στο χτεσινό σημείωμα κι όχι των «προαναφερθεισών». Γι' αυτό, άλλωστε, ήταν ανατριχιαστικές.*